

GAUDEAMUS

Jubileum profesorky Patakyové

Dlouholetá členka redakční rady našeho časopisu *prof. JUDr. Mária Patakyová, Ph. D.*, oslaví v sobotu 13. května významné životní výročí.

Rodištěm paní profesorky jsou Nové Zámky, město na jihozápadě Slovenska v Nitran­ském kraji. Ještě v roce 1963, kdy jubilatka přišla na svět, bylo město, zabrané v době druhé světové války Maďarskem, stále ještě zle poznamenáno následky ničivých spoje­neckých náletů z let 1944 a 1945. Ty Nové Zámky ze dvou třetin srovnaly se zemí. Váleč­nou zkázu však přežila impozantní gymnaziální budova vystavěná v letech 1909 až 1910. Zde *Mária*, tehdy ještě *Lábadyová*, absolvovala v letech 1977 až 1981 ve třídě 4. B středo­školskou přípravu na univerzitní studium. Publikace ke sto sedmdesáti letům existence novozámeckého gymnázia zaznamenala jubilatčinu vzpomínku: v roce 1980 žádala ředitele ústavu o povolení maturovat z chemie jako z pátého a nepovinného předmětu. Uvažovala totiž, že nebude-li přijata na Právnickou fakultu Univerzity Komenského, poku­sí se o studium životního prostředí na Chemicko-technologické fakultě tehdejší Sloven­ské vysoké školy technické. K tomu sice nakonec nedošlo, protože přihláška *Lábadyové* na bratislavskou právnickou fakultu byla úspěšná, ale znalosti z chemie jubilatka přece jen zúročila při psaní diplomové práce nazvané *Hospodárske právo a životné prostredie*. Bezprostředně poté, co v roce 1985 ukončila vysokoškolské studium s Cenou rektora Uni­verzity Komenského, zahájila jubilatka doktorandské studium. Završila je v roce 1992 ob­hajobou disertační práce *Právna regulácia ekologicky vhodného konania podnikateľov*.

Mária Patakyová spojila svou profesní dráhu se svojí *alma mater* již od absolutoria právnických studií. Rozhodla se pro obchodní právo. Absolvovala větší počet zahranič­ních studijních pobytů a stáží (Spetses, Florencie, Cambridge, Indianapolis, Praha, Vídeň, Budapešť, Helsinky). Roku 2000 byla jmenována docentkou; habilitovala se na základě práce *Obchodný register*, vydané v roce 1999 a recenzované i v našem časopisu (*Právnik*, 2002, CXLI, s. 114 a násl.). Následujícího roku obdržela autorka za knihu autorskou cenu od Spolku slovenských spisovatelů. O deset let později se *Patakyová* stala profesorkou ob­chodního práva. Z jubilatčiniých knižních publikací je nejznámější *Obchodný zákonník. Komentár* – dílo, kde *profesorka Patakyová* vedla autorský kolektiv a napsala jeho pod­statné části, vydávané opakovaně od roku 2006. Třetí vydání komentáře recenzovala pro *Právníka* (2011, CL, s. 87 a násl.) *Alena Pouličková* s oceněním „vysoké úrovne komplexní­ho zpracování výkladu právního předpisu po formální i obsahové stránce.“ Právě za toto vydání komentáře získala jubilatka v roce 2011 autorskou cenu na XIX. Karlovarských právnických dnech. Kromě toho se podílela na tvorbě učebnic obchodního i hospodář­ského práva. Aktivní je *profesorka Patakyová* i v oblasti mezinárodní vědecké a academic­ké spolupráce. Zaznamenána jsou její vystoupení na konferencích konaných v Británii, Dánsku, Španělsku, Řecku, Litvě, ve Francii... a ovšemže také u nás. Také je či byla člen­kou většího počtu mezinárodních vědeckých entit, jako jsou např. *European Academy of Private Lawyers*, *European Public Law Group* (včetně členství v radě ředitelů), také člen­kou skupiny expertů *European Model Company Act*, rovněž členkou rady správců *Euro­pean Inter University Centre* aj. Kromě redakční rady *Právníka* je jubilatka členkou red­akčních rad dalších právnických časopisů v Česku, Maďarsku nebo na Ukrajině. Je také

členkou vědeckých rad Univerzity Komenského i její právnické fakulty a vědecké rady Právnické fakulty Masarykovy univerzity.

Ve středeční podvečer 8. února 2017 zvolila Slovenská národná rada *Máriu Patakyovou* veřejnou ochránkyní práv. Úspěšnosti její kandidatury prospělo, že se *Patakyová* sice profesně věnovala obchodnímu a finančnímu právu, ale kromě této specializace ji zajímala i celospolečenská témata i problematika lidských práv, v jejichž prospěch se občansky angažovala. Hlásila se k *Otakaru Motejlovi* jako jednomu za svých vzorů. Zkušenosti její předchůdkyně ve funkci *Jany Dubovcové*, zvláště pokud jde o její vystoupení proti případům diskriminace Romů, naznačovaly, že to ani nová ombudsmanka nebude mít jednoduché. Jako veřejná ochránkyně práv *Patakyová* působila od 29. března 2017 do 29. března 2022. Sama v závěru funkčního období 22. března 2022 prohlásila, že se v průběhu pěti let, kdy jako veřejná ochránkyně práv působila, nevyhnula ani pocitům frustrace. Kromě jiných témat se věnovala ochraně práv žen během porodu, odškodněním pronuceně sterilizované ženy, ochraně práv seniorů i sexuálních menšin, zejména ale se ve svém funkčním období musela zabývat mimořádnými situacemi vyvolanými koronavirovým onemocněním v roce 2020 i zahájením ruské agrese vůči Ukrajině. Poté, co opustila kancelář veřejného ochránce práv v poněkud strohé budově na bratislavské Grösslingové ulici, se jubilantka vrátila k akademické práci na Univerzitě Komenského a její právnické fakultě.

V *Právníku* zatím nenacházíme jubilantčin autorský text. *Mária Patakyová* dosud publikovala jen anglicky psané příspěvky v našem sesterském periodiku *The Lawyer Quarterly*. Na stránkách našeho časopisu přesto její jméno čas od času najdeme. Poprvé to bylo v ročníku CXXXIX (1990, s. 863), kdy *Právník* zaznamenal zprávu *Patakyové* o prvním celostátním semináři k ekonomicko-právním problémům investiční výstavby, naposledy ve zprávě z konference o emancipaci dítěte v postmoderní společnosti, kde *profesorka Patakyová* byla jednou z přednášejících (*Právník*, 2022, roč. CLXI, s. 88 a násl.).

Kdo poznal *profesorku Máriu Patakyovou* osobně, rychle poznal, že to je nejen silná vědecká osobnost, ale také a hlavně energická, srdečná a zásadová dáma s živým a přesvědčivým projevem i pevnými názory. Redakce *Právníka* přeje paní profesorce do dalších let štěstí, zdraví, úspěch a životní energii a mnoho splněných přání. *Ad multos annos!*